

**અમલીલતાથી દૂર રહી,
સ્વચ્છતા અને સંસ્કારિતાને
અપનાવી પ્રસિદ્ધ થતાં**

‘ગુજરાત ટુડે’

**દૈનિકને સ્ત્રીઓ અને બાળકોને
વંચાવવા ઘરમાં વસાવો.**

(લોકહિત પ્રકાશન સાર્વજનિક ટ્રસ્ટ દ્વારા જનહિતાર્થે પ્રકાશિત)

ગુજરાત ટુડે

GUJARAT TODAY

(Daily)

AHMEDABAD

SINCE-1991

કરન્સી માર્કેટ	
US.ડોલર	૯૫.૫૩
પાઉન્ડ	૧૨૭.૫૭
યુરો	૧૦૯.૪૭
સઉદી રિયાલ	૨૫.૪૪
સોનુ (૧૦ ગ્રા.૨૪ કેરેટ)	૧,૫૭,૨૩૫
ચાંદી (૧ કિલો)	૨,૫૦,૦૦૦

Regd. No.Guj.168/2026-2028 Valid up to Dt. 31-12-2028 permitted to Post at Ahmedabad Unaccountable L1 on Everyday & Published on Everyday● RNI. No. 48870/91 ● વર્ષ-૩૬ અંક-૫૫ ● તંત્રી : અખીલ દેસાઈ

‘કોઈ ફોજદારી કાર્યવાહી નહીં’ : ધાર્મિક કારણોસર ‘વંદે માતરમ્’ ન ગાવા અંગે ટી.એમ. કૃષ્ણા કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટનું મહત્વપૂર્ણ અવલોકન

સુપ્રીમ કોર્ટે મંગળવારે અવલોકન કર્યું હતું કે, જે લોકો ધાર્મિક અથવા અંતરાત્માની અનિચ્છાને કારણે ‘વંદે માતરમ્’ ગાતા નથી, તેમના પર કોઈ ફોજદારી કાર્યવાહી થઈ શકે નહીં, રાષ્ટ્રીય સન્માન કાયદામાં કાર્યવાહી સુધારાને પડકારતી સંગીતકાર ટી.એમ. કૃષ્ણાની અરજીની સુનાવણી કરતી વખતે બેન્ચે ૧૮૮૬ના ‘બિજોય ઇમેન્યુઅલ’ ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો અને કહ્યું કે, સાચા અર્થમાં અંતરાત્માને અનુસરનારાઓ માટે બંધારણીય સુરક્ષા લાગુ રહે છે

(એજન્સી) નવી દિલ્હી, તા. ૨૨ સુપ્રીમ કોર્ટે મંગળવાર, ૨૨ સપ્ટેમ્બરના રોજ અવલોકન કર્યું હતું કે, જે વ્યક્તિ ધાર્મિક અથવા અંતરાત્માના કારણોસર રાષ્ટ્રગીત ‘વંદે માતરમ્’ ન ગાવાનું પસંદ કરે છે, તેમના પર કોઈ ફોજદારી કાર્યવાહી થવી જોઈએ નહીં; કોર્ટે આ માટે ‘બિજોય ઇમેન્યુઅલ’ ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો અને કહ્યું કે, સાચા અર્થમાં અંતરાત્માને અનુસરનારાઓ માટે બંધારણીય સુરક્ષા લાગુ રહે છે

વંદે માતરમ્ની તમામ પંક્તિઓ ન ગાવા બદલ કોઈ વ્યક્તિ વિરુદ્ધ કોઈ ફોજદારી કાર્યવાહી નહીં : સુપ્રીમ કોર્ટની અગત્યની ટિપ્પણી સુપ્રીમ કોર્ટે કહ્યું કે, વંદે માતરમ્ની જોગવાઈઓની તપાસ કરતી વખતે રાષ્ટ્રગીત ન ગાનારાઓને રક્ષણ આપતો બિજોય ઇમેન્યુઅલ ચુકાદો આજે પણ લાગુ છે

પ્રશ્નોમાં દખલ કરશે નહીં. ન્યાયપીઠે કહ્યું કે, રાષ્ટ્રીય પ્રતીકો અને તેના સ્વરૂપને લગતા આવા પ્રશ્નો લોકશાહીમાં ચૂંટાયેલી સરકારના અધિકારક્ષેત્રમાં આવે છે. કોર્ટનું ધ્યાન એ વાત પર છે કે, શું કોઈ વ્યક્તિ સામે ફોજદારી જવાબદારી લાદી શકાય છે જે સાચા ધાર્મિક અથવા અંતરાત્માના વિરોધને કારણે તેને ગાવામાં ભાગ લેતી નથી.

ન્યાયપીઠે ‘બિજોય ઇમેન્યુઅલ વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય’ કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ૧૮૮૬ના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો. આ કેસમાં ‘જેહોવાહિસ વિટનેસ’ સંપ્રદાયના ત્રણ બાળકો સામેલ હતા, જેઓ રાષ્ટ્રગીત દરમિયાન આદરપૂર્વક ઊભા રહ્યા હતા પરંતુ તેમની ધાર્મિક માન્યતાઓને કારણે તેને ગાવાનો ઈન્કાર કર્યો હતો. સુપ્રીમ કોર્ટે કહ્યું હતું કે, તેમને ગાવા માટે મજબૂર કરવા એ તેમના બંધારણીય અધિકારોનું ઉલ્લંઘન છે, જેમાં અનુચ્છેદ ૧૯(૧)(અ) હેઠળ વાણી અને અભિવ્યક્તિની સ્વતંત્રતા અને અનુચ્છેદ ૨૫ હેઠળ અંતરાત્માની સ્વતંત્રતાનો સમાવેશ થાય છે. ન્યાયમૂર્તિ બાગચીએ સંકેત આપ્યો કે તે ચુકાદામાં સ્થાપિત સિદ્ધાંત હજી પણ કાયદો છે અને તેના પર કોઈ પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો નથી.

સુપ્રીમ કોર્ટે કૃષ્ણાની અરજી પર કેન્દ્ર સરકારનો જવાબ મોંઘ્યો છે. જો કે, અહેવાલ મુજબ ન્યાયપીઠ આ તબક્કે ઔપચારિક નોટિસ જારી કરવાના પક્ષમાં ન હતી અને તેણે પોતાનું ધ્યાન માત્ર દંડનીય પરિણામોના પ્રશ્ન પૂરતું સીમિત રાખ્યું હતું. કોર્ટે કહ્યું હતું કે, જો કોઈ વ્યક્તિ રાષ્ટ્રગીત ન ગાવાનું પસંદ કરે છે, તો તેને રાષ્ટ્રગીત ન ગાવાનું પસંદ કરવાનો ઈન્કાર કરવો પડે છે. કોર્ટે કહ્યું હતું કે, તે પરિપત્ર સલાહકારી સ્વરૂપનો હતો અને રાષ્ટ્રગીત ન ગાવાનું પસંદ કરવાનો ઈન્કાર કરવો પડે છે.

આ તાજેતરની કાર્યવાહી એ ઘટનાના મહિનાઓ બાદ થઈ છે જ્યારે માર્ચ ૨૦૨૬માં સુપ્રીમ કોર્ટે કેન્દ્રના અગાઉના નિર્દેશોને પડકારતી અરજી પર સુનાવણી કરવાનો ઈન્કાર કર્યો હતો. કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે, તે પરિપત્ર સલાહકારી સ્વરૂપનો હતો અને રાષ્ટ્રગીત ન ગાવાનું પસંદ કરવાનો ઈન્કાર કરવો પડે છે. કોર્ટે કહ્યું હતું કે, તે પરિપત્ર સલાહકારી સ્વરૂપનો હતો અને રાષ્ટ્રગીત ન ગાવાનું પસંદ કરવાનો ઈન્કાર કરવો પડે છે.

(એજન્સી) નવી દિલ્હી, તા. ૨૨ વંદે માતરમ્ને લગતા કેસમાં દલીલો દરમિયાન મહેતાએ “નકસલવાદીઓ”નો ઉલ્લેખ કર્યો પછી મંગળવારે સુપ્રીમ કોર્ટમાં વરિષ્ઠ વકીલ એસ મુરલીધર અને સોલિસિટર જનરલ તુષાર મહેતા વચ્ચે ઉગ્ર બોલાચાલી થઈ હતી. કૃષ્ણા સંગીતકાર ટી.એમ. કૃષ્ણા તરફથી હાજર રહેલા મુરલીધરને તરત જ અભિવ્યક્તિ સામે વાંધો ઉઠાવ્યો અને વારંવાર મહેતાને એવા શબ્દો પાછા ખેંચવા કહ્યું કે, કાયદાનું નિર્માણ નકસલવાદીઓના વિચાર પ્રમાણે ન હોઈ શકે. મુરલીધરે રાષ્ટ્રગીતને લગતો સુધારો જે રીતે ઘડવામાં આવ્યો હતો તેના પર સવાલ ઉઠાવ્યો પછી તેમની ટિપ્પણી કરવામાં આવી આવી હતી. વરિષ્ઠ વકીલ એસ મુરલીધરે કહ્યું કે, “વકીલને તેણે હમણાં જ ઉપયોગમાં લીધેલી અભિવ્યક્તિ પાછી ખેંચી લેવી જોઈએ. આ લાઈવ થઈ રહ્યું છે. મને સખત વાંધો છે. સોલિસિટરને તેણે અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કર્યો છે તેમને પુનરાવર્તિત કરવા દો.”

સોલિસિટરે કહ્યું કે, નિષ્ણંત લેવાની પ્રક્રિયા મુજબ સંસદે બંધારણ અનુસાર કાયદો ઘડ્યો છે. હું નથી ઈચ્છતો કે કોઈ પ્રશ્ન કરે. તે બંધારણ મુજબ છે. મુરલીધર ટિપ્પણી પાછી ખેંચવા માટે દબાણ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું. શા માટે સોલિસિટર આ પ્રકારની અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે? આ કાયદા અધિકારીને શોભતું નથી. મેં ક્યારેય કાયદા અધિકારીને આ અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરતા સાંભળ્યો નથી. મહેતાએ જવાબ આપ્યો કે, “તમે બંધારણને પડકારી શકતા નથી. જસ્ટિસ જ્યેમાલ્યા બાગચીએ કહ્યું કે આ “બિનજરૂરી તણાવ” પેદા કરી રહ્યું છે, જ્યારે ચીફ જસ્ટિસ સુરેશ્વર કાર્નાટની કમીટી કહી અને કહ્યું કે બેન્ચ માત્ર બંધારણીય અર્થઘટનના કાયદાકીય મુદ્દાની તપાસ કરી રહી છે. તે વંદે માતરમ્ સંબંધિત દંડની જોગવાઈઓને પડકારતી કૃષ્ણાની અરજી પર કેન્દ્રનો પ્રતિભાવ ઈચ્છે છે.

ત્રણ સરકારને ૧૮૮૬ના ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખવા પણ કહ્યું હતું કે જો તેઓ રાષ્ટ્રગીત ન ગાતા હોય તો બાળકોને દંડનીય કાર્યવાહીથી સુરક્ષિત કરે છે. જો કે, આદેશ આપવામાં આવ્યા પછી મુરલીધરે ફરીથી “નકસલવાદીઓ” ટિપ્પણી કરી. મહેતાએ કહ્યું કે, “નકસલવાદીઓ”નો ઉલ્લેખ કર્યો પછી મંગળવારે સુપ્રીમ કોર્ટમાં વરિષ્ઠ વકીલ એસ મુરલીધર અને સોલિસિટર જનરલ તુષાર મહેતા વચ્ચે ઉગ્ર બોલાચાલી થઈ હતી; જસ્ટિસ જ્યેમાલ્યા બાગચીએ કહ્યું કે આ ટિપ્પણીઓએ “બિનજરૂરી તણાવ” ઊભો કર્યો છે.

વંદે માતરમ્ કેસ : સુપ્રીમ કોર્ટમાં તુષાર મહેતાની ‘નકસલવાદીઓ’ અંગેની ટિપ્પણી પર એસ. મુરલીધરે વાંધો ઉઠાવ્યો

કોર્ટે વંદે માતરમ્ માટેની દંડકીય સુરક્ષાને પડકારતી ટી.એમ. કૃષ્ણાની અરજી પર સુનાવણી કરી રહી હતી ત્યારે આ બોલાચાલી થઈ હતી; જસ્ટિસ જ્યેમાલ્યા બાગચીએ કહ્યું કે આ ટિપ્પણીઓએ “બિનજરૂરી તણાવ” ઊભો કર્યો છે.

જ્યારે સોલિસિટર જનરલ તુષાર મહેતાએ સંસદ દ્વારા વંદે માતરમ્ અંગેના કાયદામાં કરવામાં આવેલા બહારની (ગેરબંધારણીય) શક્તિઓ સામે સતત લડવા છીએ. આ શક્તિઓને પરોક્ષ કરવી એ જ આપણું અસ્તિત્વ અને બંધારણ પ્રત્યેની આપણી સાર્થકતા છે.” તેમણે બંધારણીય અદલાલત અને કાયદેસરની પ્રક્રિયા (ડ્યુ પ્રોસેસ)ના મહત્વ પર ભાર મૂકતા કહ્યું કે, આતંકવાદના આરોપીઓને પણ સમાન બંધારણીય અધિકારો અને નિષ્પક્ષ સુનાવણી અધિકાર છે. CJI સુરેશ્વર કાર્નાટ અને જસ્ટિસ જ્યેમાલ્યા બાગચી અને વી.મોહનની બેન્ચે વંદે માતરમ્ને આપવામાં આવેલી દંડનીય સુરક્ષાને પડકારતી કૃષ્ણાની અરજી પર સુનાવણી કરી રહી હતી. સુનાવણી દરમિયાન, મુરલીધરે દલીલ કરી હતી કે પર્યાપ્ત જાહેર ચર્ચા કે વ્યાપક રાષ્ટ્રીય સર્વસંમતિ બનાવવાના પ્રયાસો વિના આ સુધારો લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો.

‘ખોટી રીતે સંડોવવામાં આવ્યા’ : નિઝામુદ્દીન મરકઝની મુલાકાતને લઈને બે મુસ્લિમ પુરુષો સામેનો કોવિડ કેસ અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટે રદ કર્યો

(એજન્સી) તા. ૨૨ અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટે દિલ્હીમાં કોવિડ-૧૯ મહામારી દરમિયાન કથિત રીતે નિઝામુદ્દીન મરકઝની મુલાકાત લેવા બદલ કેસનો સામનો કરી રહેલા બે મુસ્લિમ પુરુષો સામેની ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરી છે. કોર્ટે નોંધ્યું હતું કે, તેમને માત્ર ‘અટકળો અને ધારણાઓ’ના આધારે ‘ખોટી રીતે સંડોવવામાં આવ્યા’ હતા. ‘લાઈવ લો’ (Live Law)ના અહેવાલ મુજબ જસ્ટિસ ડો.ગોતમ ચૌધરીની બેન્ચે ઈન્કાર અને અન્ય એક આરોપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને મંજૂરી આપી હતી. આ અરજીમાં જૈનપુરમાં એશિયન લેગ્સ જયુડિશિયલ મૈજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ પેનિંગ ચાજીશીટ અને ત્યારબાદની કાર્યવાહીને પડકારવામાં આવી હતી. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીની તપાસ કર્યા પછી હાઈકોર્ટે નોંધ્યું હતું કે, એફઆઈઆર (FIR)એ આશંકાના આધારે નોંધવામાં આવી હતી કે, અરજદારો કોરોનાવાયરસથી સંક્રમિત હોઈ શકે છે અને તેમના વર્તનને કારણે અન્ય

અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટે કહ્યું કે, નિઝામુદ્દીન મરકઝની મુલાકાત લીધા પછી તેઓ કોવિડ-૧૯ ફેલાવી શકે છે તેવી ધારણાના આધારે આ બે પુરુષોને ‘ખોટી રીતે સંડોવવામાં આવ્યા હતા, જ્યારે વાસ્તવમાં તેમનો વાયરસ રિપોર્ટ નેગેટિવ આવ્યો હતો

લોકો સંક્રમિત થઈ શકે છે. જો કે, તેમના પરીક્ષણના પરિણામો નેગેટિવ આવ્યા હતા. કોર્ટે કહ્યું, ‘આમ તે સ્પષ્ટ છે કે, અરજદારોને દુષિત ઈરાદા અને ખરાબ નિયત સાથે, માત્ર અટકળો અને ધારણાઓના આધારે ખોટા અને પાયાવિહોણા આરોપો સાથે આ કેસમાં ખોટી રીતે સંડોવવામાં આવ્યા છે. અરજી મંજૂર કરતી વખતે હાઈકોર્ટે અવલોકન કર્યું કે અરજદારોને ‘અટકળો અને ધારણાઓ’ના આધારે ‘ખોટી રીતે સંડોવવામાં આવ્યા’ હતા અને તેમની સામેની ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરી હતી. આ કેસ જૈનપુરના શાહગંજ પોલીસ સ્ટેશનના ઈન્ચાર્જ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા ૨ એપ્રિલ,

૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલી એફઆઈઆર પરથી ઉદ્ભવ્યો હતો. તેમાં આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો કે, આ બે પુરુષો ધાર્મિક મેળાવડામાં હાજરી આપવા માટે દિલ્હીમાં હાજર નિઝામુદ્દીન મરકઝ ગયા હતા અને પરત ફર્યા બાદ તેમના પરિવારો સાથે ગુપ્ત રીતે તેમના ઘરોમાં રહી રહ્યા હતા. પોલીસે આરોપ મુક્યો હતો કે, એવી શક્યતા હતી કે આ બંનેને કોરોના વાયરસનો ચેપ લાગ્યો હોય અને પરિણામે તેઓ અન્ય લોકોને સંક્રમિત કરી શકે. એફઆઈઆર મુજબ પૂછપરછ દરમિયાન તે પુરુષોએ કબૂલ્યું હતું કે, તેઓ મેળાવડામાં હાજરી આપવા માટે દિલ્હી ગયા હતા. ત્યારબાદ તેમની તબીબી તપાસ કરવામાં આવી હતી અને તેમને ક્વોરન્ટાઈન સેન્ટરમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા. જેના પછી એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી. તેમની સામે ભારતીય દંડ સંહિતા (IPC)ની કલમ ૧૮૮, ૨૯૮ અને ૩૦૭, ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટ એક્ટ, ૨૦૦૫ની કલમ ૫૧(બી) અને એપિડેમિક ડિસીઝ એક્ટ, અનુસંધાન બીજીપાને

એશિયન ગેમ્સ ૨૦૨૬ : મહિલા ક્રિકેટ ટીમે ગોલ્ડ અને સુચિકા તારિયાલે મિશ્ર માર્શલ આર્ટ્સમાં ઐતિહાસિક બ્રોન્ઝ જીત્યો, વડાપ્રધાન મોદીએ પાઠવ્યા અભિનંદન

ભારતે ચાલુ એશિયન ગેમ્સમાં મેળવ્યો પ્રથમ ગોલ્ડ મેડલ; મિશ્ર માર્શલ આર્ટ્સમાં દેશને મળ્યો સૌપ્રથમ મેડલ

નાગોયા, તા. ૨૨ મેળવ્યો છે. ટીમનું પ્રદર્શન આત્મવિશ્વાસ, કૌશલ્ય અને આદ્યુત ટીમ વર્કથી સજ્જ હતું, જેણે સમગ્ર દેશને ગૌરવનિત કર્યો છે અને આ જીત દેશભરના અસંખ્ય યુવા ક્રિકેટરો માટે પ્રેરણારૂપ બનશે. આ ઉપરાંત વડાપ્રધાન મોદીએ એશિયન ગેમ્સમાં મિશ્ર મહત્વપૂર્ણ ગણાવતા પાઠવ્યા છે. આ જીતને ભારતીય ક્રિકેટ માટે એક શાનદાર સફળતા ગણાવતા તેમણે સોશિયલ મીડિયા પોસ્ટમાં જણાવ્યું હતું કે, આ વિજય સાથે ભારતે એશિયન ગેમ્સની આ આવૃત્તિનો પોતાનો પ્રથમ ગોલ્ડ મેડલ પણ

માર્શલ આર્ટ્સ (MMA) સ્પર્ધામાં બ્રોન્ઝ મેડલ જીતનારી સુચિકા તારિયાલને પણ ખાસ અભિનંદન પાઠવ્યા હતા. સુચિકાએ આ ક્ષેત્રમાં ભારતને એશિયન ગેમ્સનો સૌથી પહેલો મેડલ અપાવીને એક નવો ઇતિહાસ રચ્યો છે. વડાપ્રધાને તેમની આ સિદ્ધિને અત્યંત મહત્વપૂર્ણ ગણાવતા કહ્યું હતું કે, આ સફળતા તેમની સમર્પણ ભાવના અને ઉત્સાહને દર્શાવે છે. વડાપ્રધાને સુચિકા તારિયાલને ભવિષ્યમાં આવી જ વધુ સફળતાઓ મેળવવા માટે પોતાની શ્રેષ્ઠ શુભેચ્છાઓ પાઠવી હતી.

Win Gold

BRONZE

SUCHIKA TARIYAL

A LEGACY OF TRUST A FESTIVAL OF FAITH

Happy Ganesh Chaturthi

SCAN THE QR TO CLAIM REWARDS

LOAD UP TO 100% NO HYPOTHECAUTION @ 9.99%

ASSURED GIFTS

POWER BANK

EARBUDS

HEADPHONES

WIRED EARPHONES

BLUETOOTH SPEAKER WITH KARAOKE SET

PLANET SUZUKI

MANINAGAR M : 9033300566 / 633, 8238067142 To 46

ODHAV M : 9033300699, 8238067150 To 152, 9825004055

આપના કોઇપણ કંપનીના ટુ વ્હીલરના ઇન્સ્યોરન્સ કરાવવા અથવા રિન્યુઅલ માટે સંપર્ક કરો : 90333 00633 - 90333 00411 - 90333 00566 - 82380 67153

UNGA સંબોધનમાં ટ્રમ્પે ફરી દાવો કર્યો 'હું ભારત-પાકિસ્તાન યુદ્ધનો ઉકેલ લાવ્યો'

(ગેજસી) તા. ૨૨
રાષ્ટ્ર પ્રમુખ ગોનાહલ તેમજ મંગળવાર સંયુક્ત
રાષ્ટ્ર મહાસભા (UNGA) ૮૧મા સંવેશન
વિશ્વના નેતાઓને સંબોધિત કરતા ફરી એકવાર
પાઠવો કર્યો હતો કે, તેમણે ગયા વર્ષે ભારત અંતર-
ગાલ્પના જાણ્યાના વચ્ચેના યુદ્ધનો ઉકેલ લાવ્યો હતો. તેમણે
જાણ્યા વચ્ચે કે, તેઓ પાંચના "પાસા સંક્રાંતિ" ગયા
અને તેરેડિના ઉપયોગથી તથા તેની મંકીરી ધોવા
વિવાદો ઉકેલવામાં સફળ રહ્યા છે. UNGA સંવેશન
અંતરગાલ્પના વચ્ચે કહ્યું, "બે હોદ્દો સંભાળ્યો વ્યારથી
અન્યાર વર્ષીમાં આદ્ય હોદ્દો અને આણવાનું વર્ષ
બહુમાન મળ્યું છે અને આમ કરતી વખતે તેમાંથી
પાસાવા દોરના નેતાઓ સાથે માત્ર મૈત્રીથી સંબંધ
જનમ્યો છે. તેમણે પાંચના ભાષ્યમાં કમ્પ્લીશી સંબંધ
થાઈલેન્ડ, કોસોવો અને સર્બિયા, ડીમાર કોંગો અને
સુડાન, ભારત અને પાકિસ્તાન, આર્મીનિયા અને
અઝરબૈજાન તથા ગ્રાન્ડ બ્રીટનનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો.
દ્રમ્મે ઉમેર્યું કે જાણવાના વપરાશને તેમને આપવા
વર્ષ લાખીને જાણ્યાનું હતું કે, તેઓ ૭ કરોડથી વધુ
લોકોના જીવ બચાવવા માટે જવાબદાર છે.

ત્રીજા પક્ષનો મધ્યસ્થતા અંગે ભારતનો ઇન્કાર
: ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પે ૨૦૨૫થી આ પ્રકારનો દાવો સતત કરી રહ્યા છે. જોકે, ભારતે ત્રીજા પક્ષકારનું મધ્યસ્થતાના દાવોને ફગાવીને સ્પષ્ટ કર્યું છે કે, બંને દેશો વચ્ચે યુદ્ધવિરામનો નિર્ણય બંને દેશોના રિઝક્ટર જનરલ ઓફ મિલિટરી ઓપરેશન્સ (DGMOS)

‘ભારત ન તો ઉત્તર કોરિયા છે કે ન તો ચીન’ : રાહુલ ગાંધીના ઈન્દોર કાર્યક્રમમાં મિમીક્રીનો સુરજેવાલાએ બચાવ કર્યો

(નેજશ્લી) તા. ૨૨
રાહુલ ગાંધીના વિદ્યાર્થી સંપર્ક કામ કમરમાં
સ્ટેડ-અપ કોમેરિયન પુલકિત મણિ દાસ
વપ્રધાન નરન્ડ મોદીની કચેરીથી નિમોક્ત
(નકલ) અને છેલ્લેવાલા રાજકીય વિવાદ અંગે
સાચીસાચી રાજકીયવાળા સંસદ અને ગુજરાત ભરમારી
સાચીસાચી સુરજેવાલાએ મંગળવાર હાસ્ય અને
કટાક્ષનો અભ્યાસ કર્યો છે. તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું
હોય છે, ભારત ‘ન તો ઉત્તર ક્રિશ્ચીય અને ન તો
દેશીય’ જ્યાં અધવાવધાની સ્વતંત્રતા પ્રતિબંધ
હોયી. અધવાવધાની મુલાકાત દરિયાવાળા
‘IANS’ સાથે વાતચિત કરતા સુરજેવાલાએ
જણાવ્યું હતું કે, ભારતમાં આપણે કેમશા હાલથી
જીટાવ્યું હોય છે, ભારતમાં વાલોકશા આપણે
આવશ્યક અંગ તરીકે સ્વીકારી છે. આપણે ન તો
ઉત્તર ક્રિશ્ચીય છીએ કે ન તો દેશીય, જ્યાં વિચારોનો
અભિવ્યક્તિ પ્રતિ બાન મુલકમાં આલો હોય.
કેમશા પ્રથમ વપ્રધાન પ્રતિ. જાહરલાલ નાન્ડુ
ઉદાહરણ આપતા તેમણે ઉમેર્યું હતું કે, હાસ્ય
ઉદાહરણ અને તીખા પ્રશ્નો હોવાથી ભારતની
વાલોકશા વિચારોનો હિસ્સો રહ્યા છે. પંડિત નહેરુ
પોપોતાના વિચારોમાં અલગ-અલગ કાળે
વપ્રધાન હતા જેથી લોકો અલગ, કટાક્ષ કે સીધા

વચ્ચેની સીધી વાતચીત બાદ લેવાયો હતો. ભારતે ક્યારેય કોઈ ત્રીજા દેશની મધ્યસ્થતા સ્વીકારી નથી.

રશિયા-યુક્રેન સંઘર્ષ અને ટૂંકરેના કાલાદા :
 રૂપે-પૃથકમાં જણાયું હતું કે, તેમનું પ્રશાસન
 રશિયા અને યુક્રેન વચ્ચેના સંઘર્ષને સમાપ્ત કરવા
 માટે બંને રાષ્ટ્રોના નેતાઓ સાથે ખુબીન કામ કરી
 રહ્યા હોય અને આ યુદ્ધ સમયમાં યુ.કે. સાથે આ સંઘર્ષ
 જ તેમણે તાજેતરમાં પસાર થયેલા 'બિન્ડેસે ઓ.
 ગ્રેલામ કોલેક્શન' જ રશિયા એન્ડ ઈરાન એક્ટર
 રોઈન ને ઉલ્લેખ કર્યો હતો. રશિયા પાસેથી
 કુઝો ઓઈલ ખરીદતાં દેશો (જેમાં ભારત અને ચીન
 સામેલ છે) પર ૧૦૦ ટકા સુધીના જંગી ટેરિફ
 લાદવાની સત્તા આગળ આ ગ્રીનો બારે પોતાની
 બ્રિજ સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરવા માટે વિવિધ
 સ્ત્રોતોમાંથી તેલ ખરીદવાનું ચાલુ કરાવવાની
 કટિબદ્ધતા દર્શાવી છે.

ઈરાન મુદ્દ કડક વલણ અને ઈરાની પ્રતિનિધિમંડળનો વોક્ષાઉટ : ઈરાન પર પ્રહાર કરતાં દ્રષ્યો સ્પષ્ટ સૂચી હતું કે, તેઓ ઈરાનને ક્યારેય અણુ બોમબ બનાવવા દેશે નહીં. તેમણે કહ્યું કે, તેમની પાસે ઈરાન સાથે સમજૂતી કરવાનો અથવા તેમની તોનો સર્વનાશ કરવાનો વિકલ્પ છે. દ્રમ્પના ઈરાન વિરોધી ભાષણ અને છેલ્લા છ મહિનાના રાષ્ટ્રની હુમલાઓના વર્ણન દરમિયાન સંયુક્ત રાષ્ટ્રમાં હાજર ઈરાની પ્રતિનિધિમંડળે સભામાં ૫૫મોથી વોક્ષાઉટ કર્યું હતું.

મને બાપુ દ્વારા તેમની ટીકા કરી શકે. ઈન્દોરમાં રાહલ ગાંધીના 'જાણી કી ગૂંજ' કાષ્યમાં સ્ટેન્ડ-અપ કોમેડિયન પદ્મવતી મણિએ પણ મેમોરી શેપ આપેલ અને વિદેશી નેતાઓ સાથેની તેમની મુલાકાતોની નકલ કરી હતી, જેને લઈને ભારતીય જનતા પાર્ટી (BJP)એ બાપુ વિરોધ નાંખ્યો છે. કિરન રિજીઝીંગએ કોમેડિયને 'કોમેડિયન ઓફ જોકરોની પાર્ટી' કહીને નિશાન સાંધ્યું હતું, જ્યારે અન્ય ભાજપ નેતાઓએ રાહલ ગાંધી પાસે માફીની માંગ કરી હતી. આ વિવાદ પર સુરજેલાલાએ જણાવ્યું હતું કે, ભાજપ મૂળ મુદ્દાઓ પરથી જાણી હટાવવાનો પ્રયાસ કરી રહી છે. રાહલ ગાંધીએ આ કાર્યકર્મ દ્વારા શિશુલ પ્રણાલીની નિષ્ફળતા, પેપર વલ્લ માફિયા, માધ્યમ શિક્ષણ અને યુવાનોની ભેરોજગારી જેવા ગંભીર મુદ્દાઓ ઉઠાવ્યા છે. ભાજપ પાસે આ પ્રશ્નોની જાણ જવાબ ન હોવાથી તેઓ આવા વિનિર્ણયો મુદ્દાઓ ઉઠાવી રહ્યા છે. ઉલ્લેખનીય છે કે, ૧૮ સપ્ટેમ્બરે ઈન્દોરમાં જોયજેલો આ કાર્યકર્મ 'જાણી કી ગૂંજ' શ્રેણીની પાંચમી કડી હતી, જે અગાઉ કોટા, દેરાદૂન, પ્રધારગઢ અને પુરુષોત્તમ જોશી યુકી છે. આ સમગ્ર કાર્યકર્મ મુખ્ય વિષય 'સિસ્ટમ વર્સિસ સ્ટુડન્ટ્સ' (તંત્ર વિરુદ્ધ વિદ્યાર્થીઓ) હતો.

મોબ લિંચિંગ હિંસાનો દાયકો : **APCR**એ સમગ્ર ભારતમાં ટોળાં દ્વારા
હત્યા (લિંચિંગ)ની ઘટનાઓનું દસ્તાવેજીકરણ કરતું પુસ્તક લોન્ચ કર્યું

(એજન્સી) નવી દિલ્હી, તા. ૨૨
સરે કલબ ઓફ ઈન્ડિયા પાતે ભારતમાં
યોગ્ય દ્વારા થતી હિંસા અને લિંગિંગ (યોગ્ય દ્વારા
હત્યા)ના એક દાયકા અંગે ચર્ચા કરવામાં આવી
હતી. આ માર્ગે 'એસીસઆઈના ફોર મોટેસ્ટન
ઓફ સિવિલ લઈટ્સ' (APCR) દ્વારા 'Mob
Lynching in India: A Record -
2014-2024' (ભારતમાં યોગ્ય દ્વારા હત્યા:
એક રેકૉર્ડ - ૨૦૧૪-૨૦૨૪) પુસ્તકનું
લોકાર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું. ૭૪૪ પાનાના
આ પુસ્તકનું સંકલન અને સંપાદન પચાસ અને
દિલ્હી લઘુમતી પંચના પૂર્વ અધ્યક્ષ ડૉ. ઝકરુલ-
ઈસ્લામ પાતે કર્યું છે.

‘કારોસ મીડિયા’ દ્વારા પ્રકાશિત અને પુસ્તકકર્તા ૨૦૧૪ અને ૨૦૨૪ વચ્ચે નોંધાયેલી વિલિંગિંગની ૧૭૪૩ ષટનાઓનું દસ્તાવેજીકરણ કરવામાં આવ્યું છે. દરેક દશના જાણ્યા અને અનુસાર આ સંકલન મુખ્યત્વે કલ્પિત સ્થિતિ અનુભવો અને સમાચાર પોર્ટલો દ્વારા પ્રકાશિત અહેવાલો વાંચનાથી કરી છે. ૨૨ સપ્ટેમ્બરના રોજ બપોરે ૩ વાગ્યે યોજાયેલા આ લોકાર્પણ કાર્યક્રમમાં શિશુશિક્ષણવિદો, માનવ અધિકાર કાર્યકરો, વકીલો, પત્રકારો અને સંશોધકો એકત્રિત થયા હતા. અવિશેષે યોગે દ્વારા થતી હિંસાના સ્વરૂપ અને આવી ઘટનાઓના દસ્તાવેજીકરણના મહત્વ વિશે ચર્ચા કરી હતી. આ કાર્યક્રમમાં વકતવ્ય આપનારાઓમાં શિશુશિક્ષણવિદ અને કાર્યકર પ્રો. અપૂર્ણદાસ અને હર્ષ મંત્રકર, સામાજિક કાર્યકર સુચીદા હમીદ, પત્રકાર શાહીન નઝર, ડૉ. ઝફરુલ-ઈસ્મામ ખાન અને મલિક મોહોદતસમિતિ દ્વારાનો સમાવેશ થતો હતો. પત્રકાર પ્રણાંતે તેને ચર્ચાનું આયોજન કર્યું હતું.

આ લોકપાંચ પ્રસંગે પ્રો. અપુર્વાનંદે કહ્યું કે, તેમના મતે ટોળાં દ્વારા હાલ્યા (લિથિંગ) એ ઉજ્જૈયો પુરા કરે છે; સ્વિમાઓમાં ભય પાડી કરવો અને એવી પરિસ્થિતિનું નિર્માણ કરવું જેમાં હિંદુત્વની રાજનીતિ રાજ્યકીય સ્થાન મેળવી શકે. હર્ષ મંથરે એ પુસ્તકને જોઈ જોઈ સમયગાળામાંથી હાલ્યા થયેલા છે તેનો ડેરોડ ગણાવ્યો. તેમણે કહ્યું કે લિથિંગ એ માત્ર કોઈ વ્યક્તિ વિરુદ્ધની શારીરિક હિંસા નથી પરંતુ સમાજને સંદેશ આપવાના ઈરાદાથી કરવામાં આવતું જોરદાર કૃત્ય છે.

‘લિયિંગ એ એક પ્રકારની ‘પ્રદર્શનકારી હિંસા’ છે, મંદરે દલીલ કરી હતી કે, આવી

હત્યાઓનું જાહેર સ્વરૂપ એવો સંદેશ આપે છે કે, તેના માટે જવાબદાર લોકોને કદાચ જવાબદાર ઠેરવવામાં આવશે નહીં.

શાહીન નજરના મત આ પુસ્તકનું મૂલ્ય એવી ઘટનાઓના રેકૉર્ડને જાળવી રાખવામાં રહેલી છે જે અન્યથા જાહેર સ્મૃતિમાંથી ખૂંસાઈ શકે છે. આ ચર્ચા દરમિયાન નજરે કહ્યું, દસ્તાવેજીકરણ મહત્વપૂર્ણ છે જેથી આપણે આવી ઘટનાઓને ભૂલી ન જઈએ. તેમણે પત્રકારત્વ અને જાહેર ચર્ચા-વિચારણાની સ્થિતિ અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરવાની સાથે જવાબદારી અને અંયયના મહત્વ પર પણ ભાર મૂક્યો હતો.

ડો. ઝકરુલાઈસ્લામ અને જણાવ્યું હતું કે, આર કમ્પ્યુર્ પૂર્ણ કરવામાં છથી સાત વષ લાગ્યા હતા. તેમણે કહ્યું કે, ઘણી મોટી ઘટનાઓ વિસરાઈ ગઈ કારણ કે, તેનું યોચ રીતે દસ્તાવેજીકરણ કરવામાં આવ્યું ન હતું. તેમણે ઉમેર્યું કે, ભારતીય સમાજમાં 'મોબ લિયિંગ' (લેગા દ્વારા થતી હિંસા કે હત્યા) કોઈ નવી ઘટના નથી પરંતુ તેમનું માનવું છે કે, તાજેતરના વર્ષોમાં તે વધુ સામાન્ય થતી ગયું છે.

આ પુસ્તક 'એક હિંદિગ્રામ'ને ટોળા દ્વારા થતી હિંસાના 'એક સતત ચાલતા સ્વરૂપ તરીકે' વર્ણવે છે અને વિવિધ કારણોસર બનેલા પંથનાઓની નોંધ લે છે. તેના ડાઉનમાં ગોમાંસ રાખવાના કે ગોહત્યાના શંકા, પાર્થિવ ઓગળ, રંગ રેળ, જાંત્ર વિવાદો, આંતર-જાતીય સંબંધો અને અન્ય સંઘર્ષો સાથે જોડાયેલા કિસ્સાઓની સમાવેશ થાય છે. પુસ્તકના પ્રકાશિત વર્ણન અનુસાર, સંશોધકોએ સમીક્ષા હેઠળના દાયકા દરમિયાન ૧૭૪૭ પંથનાઓની નોંધ લીધી છે. આ સંકલન સ્વચ્છ શ્રેય છે, કે તેનો ટોળેબળ પલ્લવ સમાચાર અહેવાલો અને સોશિયલ મીડિયાના રેકૉર્ડ્સ પર આધારિત છે અને તેથી તે કદાચ સંપૂર્ણ કે સર્વજ્ઞતા ન પણ હોય.

યર્થાં દરમિયાન હિંસાના દસ્તાવેજીકરણમાં પત્રકારો અને નાગરિક સમાજની ભૂમિકા વિશે પછા વાત કરવામાં આવી હતી. નજારે કલુંડું, આવા રેકૉર્ડ જાળવવાની જવાબદારી માત્ર સંશોધકો અને અધિકારો માટે કામ કરતા જુથો પર જ છોડી જાઉં છું. તેમણે સમાજને આ તારણોને ગંભીરતાથી લેવા અને હિંસા માટે જવાબદાર લોકોને જવાબદાર ઠેરવવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા આહવાન કર્યું હતું.

સૈયદ હમીદે તેમના દાદાના શબ્દોને યાદ કરતા વિવિધ ધાર્મિક સમુદાયોના લોકો એકબીજાને બહારના વર્ગિકોને બદલે સમાજનાગરિક તરીકે ગણે તે જરૂરિયાત પર ભાર મુક્યો હતો. આ માર્ગે કર્મકાંડમાં હાજર પતકારોનો પણ ઉત્કર્ષ છે, પુસ્તકમાં નોંધાયેલી ઘટનાઓ માનવ જીવનના મૂલ્ય અંગે એક મૂળભૂત પ્રશ્ન ઊભો રહે છે. તેમણે દલીલ કરી હતી કે, સમાજની રચના કે સુધારણાના નામે કરવામાં આવતી હિંસા આખરે તે સમાજને જ નબળો પાડે છે.

આ પુસ્તકનું વિમોચન ૨૦૧૪-૨૦૨૪ના

ઉત્તરપ્રદેશમાં ચૂંટણી પહેલાં અખિલેશ યાદવના 'સાફ્ટ-હિંદુત્વ' તરફ ઝુકાવ દેખાય છે : શાહબુદ્દીન રઝવીનો દાવો

(એજન્સી) બરેલી, તા. ૨૨

આલ ઈન્ડિયા મુસ્લિમ જમાતના રાષ્ટ્રીય અધ્યક્ષ મોલાના શાહબુદ્દીન રઝવી અરબથીએ-મંગળવારે સામેજવાઈ પાર્ટીના બચવાની અભિલેશ યાદવ પર પ્રહારો કર્યા હતા. તેમણે ભગવાનું કે અખિંદ્ર થાયે ર૦૨૭ની ઉપરાંતપ્રદેશ વિધાનસભા ચૂંટણી પહેલાં ‘સોકાટ-કેલિક્સ’ નું વલણ અપનાવી રહ્યા છે. મોલાના શાહબુદ્દીન કહ્યું: સમાજવાદી પાર્ટીના નેતાના અખિંદ્ર થવાના તમામ પ્રયાસો અને સંઘર્ષોનો આ અખિંદ્ર ર૦૨૮માં સત્તા હાંસલ કરવાનો છે; તેઓ કોઈપણ ભોગે સત્તા મેળવવા માટે આદુર છે.

તમેણે આશ્વિન પક્ષ કયાં છે, તરફ જ કારણકે છે, તેઓ 'સોફ્ટ-હિલ્ટુ' તરફ કાણુ ધરાવે છે અને મુસ્લિમોને લગતા મુદ્દાઓ પર મોત રહે છે, જેથી તેમનો 'સોફ્ટ-હિલ્ટુ' નો અભિગમ માનવસિક્ષાના સાધક માની રહ્યા છે કે, જાણે માનવસિક્ષાનો સમાજખાલ પાટીની 'બંધુઆ મજૂર' (ગુલામ) હોય. અખિલેષ માને છે કે, મુસ્લિમો (મતદારો) પાસે બીજે ક્યાંય જવાનો વિકલ્પ નથી અને તેઓ અનિવાર્યપણે પાછા આવશે જ; સમાજવાદી અર્થવા માનવસિક્ષાના અર્થ છે.

મોલાના શાહબુદ્દીને દાવા ક્યાં કે તમણે
મુસ્લિમ સમુદાયને લગતા મુદ્દાઓ પર કોઈ

સમગ્રગણા દરમિયાન ભારતમાં ટોળા દ્વારા થતી હિંસાની પેટર્નની તપાસ કરતા અનેક અહેવાલોના પ્રકાશના કારણે આત્યંત આશ્ચર્ય થાય છે. આ શ્રેણના તાજેતરના અહેવાલોમાં ગૌમાસ રાખવાનો કે ગોહત્યાની શંકા સાથે જોડાયેલી ૫૩૫ પત્તાઓ, ધાર્મિક ઓળખ સાથે જોડાયેલી ૮૯૯ પત્તાઓ અને રોડ રજ કે અધિગ્રામી ટોળા દ્વારા કરવામાં કરવાયેલા ૫૭૧ કિસ્સાઓના હસ્તાલેખો કરતાં કયામાં આવી છે. આ પુસ્તક 'Pharos Media' દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું છે અને હાલમાં પ્રકાશક દ્વારા તેની કિંમત ૯૦૦ રૂપિયા નક્કી કરવામાં આવી છે.

ટાપ્સીપી ન કરીને પોતાની પાકીને આ સમુદાયથી દૂર કરી દીધી છે. તેમણે બાબરી મસ્જિદ અંગે કંઈક નિર્ણય આપ્યું નથી, વારાજશની સાથે જાનનાથી મસ્જિદ વિવાદ પર કોઈ વલણ વ્યક્ત કર્યું નથી, મથરામાં શાહી ઈઠગાંઠ મસ્જિદ વિવાદ પર મૌન રહ્યા છે. અને સંગલ તેમજ વડક (સુધારા) કામદા વિશે પણ કંઈ કહ્યું નથી. ટૂંકમય, મુસ્લિમોનો અચર કરતા રહેક મુદ્દા પર તેમણે મૌન જાળવી રાખ્યું છે - પડકી ભલે તે ધાર્મિક સ્થળો (મઝારો) તોડવાનો મામલો હોય કે મસ્જિદો અને મંદીરાઓ વિરુદ્ધ ભુલગંજારનો ઉપયોગ કરવાનો મુદ્દો હોય. તેમણે ટાપ્સીપીપી કરી કે સ્વારકે-સ્વારકે, અખિલેશના પ્રમુખજી, તેમણે કદાચ પોતાના રૂમમાં આરામથી બેસીને કંઈકો પોસ્ટ કર્યું હશે પરંતુ તેનાથી વિશેષ કંઈ નહીં. આ બધું તેમના 'સોલ્ટ-હિટ્સ'ના વલણને કારણે છે. હવે તેઓ હિંદુઓના મતો પર નિર્ભર છે અને એવું લાગે છે કે, તેમને મુસ્લિમ મતોની જરૂર નથી. જો કે, ૨૦૨૦માં તેમની તમામ આકાંક્ષાઓ પર પાણી ફરી વળશે અને સત્તા મેળવવાનો તેમનું સ્વપ્ન ચકાસવા થઈ જશે. આ અગાઉ ઓલા ઈન્ડિયા મુસ્લિમ જમાતવાદ વડાએ અખિલેશ યાદવને 'ભાજપના એજન્ટ' ગણાવ્યા હતા અને ઉત્તરપ્રદેશમાં ભાજપના નેતૃત્વવાળા ગઠબંધનના 'મજાક ઉડાવવાનો' આરોપ મુક્યો હતો.

પાકિસ્તાન સેનામાં ફરફાર : મુનોરના વફાદારો ISI, મિલિટરી ઈન્ટેલિજન્સ અને બલૂચિસ્તાન માટે મુખ્ય ચહેરા બન્યા

કોર્સ કમાન્ડર અને GHQ (જનરલ હેડક્વાર્ટર)ના વરિષ્ઠ હોદ્દાઓ પર વધુ ફેરફારોની અપેક્ષા છે; પોસ્ટિંગની પ્રક્રિયા આગળ વધતા DG, ISI અને DG, ISPR જેવા પદો પણ પ્રભાવિત થઈ શકે છે (એન્જનીયર) નવી દિલ્લી, તા. ૨૨ જુલાઈમાં બ્રિગિડાયરો અને ફજૂને મેજર જનરલ તરીકે બઢતી આપ્યા બાદ પાકિસ્તાન સેનાને વરિષ્ઠ સ્ટન્ટની નિમણૂકોનો મહત્વપૂર્ણ તબક્કો શરૂ કર્યો છે. આ પ્રક્રિયામાં નવા બઢતી પામેલા ઘણા અધિકારીઓ મહત્વપૂર્ણ ગુપ્તચર (intelligence), આંતરિક સુરક્ષા અને ફિલ્ડ કમાન્ડની જવાબદારીઓ સંભાળી રહ્યા છે. આ મિશનપૂર્ણ નિમણૂકો પર નજીબી નજર રાખતા વિશ્લેષકોનું કહેવું છે કે સુરક્ષા તંત્રમાં સંવેદનશીલ પદો પર એવા અધિકારીઓની નિમણૂક કરવામાં અધિકારી હલી છે જેઓ સેના પ્રમુખ ફિલ્ડ માર્શલ આસિમ મુની પ્રત્યે વફાદાર માનવામાં આવે છે અને જેમણે ફિલ્ડમાં ઉત્કૃષ્ટ કમાન્ડીરી કરી છે. મુખ્ય નિમણૂકોમાં ઈન્ડર સર્વિસીસ ઈન્ટેલિજન્સ (ISI), મિલિટરી ઈન્ટેલિજન્સ, ફટીયર કોર્સ અને મુખ્ય પાયદળ (infantry) વિભાગોનો સમાવેશ થાય છે, જે ભવિષ્યના નેતૃત્વ માટે નિર્ણાયક છે. સૌથી નીચાના નિમણૂકોમાં મેજર જનરલ આદિલ ઈસ્માયિલ રવિયાની 'ડાયરેક્ટર જનરલ મિલિટરી ઈન્ટેલિજન્સ' (DG MI) તરીકેની નિમણૂક છે, તેમો મેજર જનરલ વાજિદ અઝીઝનું સ્થાન લેશે, જેઓ પોંતે DG, ISI બનવાના પ્રમુખ દાવેદાર છે. રવિયા, જેઓ પાકિસ્તાન મિલિટરી એકેડમી (PMA)ના હાલના 'લોગ કોર્સ'ના અધિકારી છે, તેમો ઉત્તર રવિરિસ્તાનના મીરાનશાહ પોંતે ઊમી ઈન્ફન્ટ્રી ડિવિઝનના 'જનરલ ઓફિસર કમાન્ડિંગ' (GOC) તરીકે ફરજ બજાવી રહ્યા હતા. સુરેશ જેઠાણી હતું કે આ નિમણૂક મહત્વપૂર્ણ કારણ કે તેઓ પાકિસ્તાનના મુખ્ય આંતરકર્ષક વિરોધી ઓપરેશનલ બેટ્રોમાંના એકમાં ફિલ્ડ-કમાન્ડનો અનુભવ મેળવીને સીધા મિલિટરી ઈન્ટેલિજન્સ માળખામાં આવી રહ્યા છે. જોકે DG, MIની નિમણૂક મુખ્ય સમાચાર બની છે પરંતુ મુનોએ એ વાત પર પણ ભાર મૂક્યો હતો કે આ ફેરફારો હેઠળ પણ મેજર જનરલ ISIsમાં વરિષ્ઠ અને મહત્વપૂર્ણ પદો સંભાળશે, જેની અસર ભારત પર પણ પડી શકે છે. ૧૧ બોલર રેજિમેન્ટના અધિકારી અને PMAના હાલના 'લોગ કોર્સ'ના મેજર જનરલ જવાદ રિયાઝને કાર્યાલમાં 'ડાયરેક્ટર જનરલ પાકિસ્તાન કોસ્ટ ગાર્ડ્સ'ના પદ પરથી હટાવીને ISIsમાં 'DG, સર્વિસનલ' (કર્મચારી વિભાગના વડા) તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી રહ્યા છે. કોસ્ટ ગાર્ડ્સમાં તંત્રના સ્થાને હપ PMA લોગ કોર્સ અને ૩૩ પંજાબમાંથી નવા બઢતી પામેલા અધિકારી મેજર જનરલ આતિફ રફીક છે. ૩૨ પંજાબ રેજિમેન્ટના બ્રિજ હપ PMA લોગ કોર્સ અધિકારી મેજર જનરલ સાજિદ મહેમૂદને ISIsમાં DG, Z તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે. Z શાખા ફટિયર વડકો ઓર્ગનાઈઝેશન, ચીન-પાકિસ્તાન ઉક્કોનો મિક કોરિડોર (CPEC) અને કેટલીક ટેક-સંબંધિત બાબતોની રચના રાખે છે. 90 PMA લોગ કોર્સ આંતલ્લીર ઓફિસર, મેજર જનરલ મુસમ્મદ શમરિયાઝ

(એજન્સી) નવી દિલ્હી, તા. ૨૨
દિલ્હીમાં લગભગ ૭૯ લાખ મહત્તરોને
‘તાઈક વેસંગતતા’ અથવા તેમના નામ
અગાઉની **SIR** યાદી સાથે મેળ ખાતા ન હોવાના
અનુભવ નોટિસ જારી કરવામાં આવી છે. ડ્રાઇ
મહત્તર યાદીમાંથી લગભગ ૪૮ લાખ જૂના નામ
માયાબ છે. પશ્ચિમ બંગાળમાં ૨૭.૧૬ લાખ
મહત્તરોને દૂર કરવામાં આયા હતા, જેમાંથી
૨૨.૨૧ લાખ મહત્તરોએ તેમના નામ પાછો
ઉંમર આપીને અપીલ કરી છે. ૩૮ લાખથી વધુની
અપીલોમાંથી, ગણિતે ૩૭ લાખ હિસાબ
પરિવર્તન કર્યા. વર્તમાન અગાઉ આ હિસાબો
ઉંચકેલા લાવવામાં વર્ષો લાગી શકે છે. આ હકીકતો
જોવા છતાં, જે કોઈ દાવો કરે છે કે, **SIR** એક
નિયમિતપણે હાલીવુડી પ્રકારના છે અને થિયેત્રો કોઈ
કારણે નથી, તો તેઓ કાં તો સમચ્યને સમજ
શકતા નથી અથવા ઈચ્છતા નથી. દિલ્હી **SIR**
સંસ્થાનથી અગાઉ, જેમાં સુપ્રીમ કોર્ટમાં
સુનાવાઈ માટે સુવિધિત છે, તે અંતર પ્રશ્ન
ગોળીઓ કરે છે: યૂરોપીય વા અથવા નાગરિકોના
નામ કેમ જાહેર કરતું નથી જેમને તેમના
દસ્તાવેજો સાથે હાજર થવા માટે કહેવામાં આવ્યું
છે અને દરેક નોટિસનું વાસ્તવિક કારણ, ‘તાઈક
વેસંગતતા’ ના બહોળા હેઠળ ? આ કયા
અભ્યાસિષ્ઠ છે, તે કયા પરિમાણો પર કાર્ય કરે
છે અને નાગરિકો તેમના નામ, ઉંમર અથવા
કુટુંબની વિગતોમાં જોવા મળતી ચોક્કસ

સાવનતતા વિશે સ્પષ્ટપણે કેમ જાણ કરવામાં આવતી નથી ? 'તાર્કિક વિચંતનતા' એ કોઈ જાદુઈ મંત્ર નથી જે બંધારણથી યશનોને દૂર કરી શકે છે. જો ઈની વ્યક્તિને તેમના મતાંધન આધારે જોઈની લેવાની શક્તતા વધે, ધમકી આપવામાં આવી રહી છે, તો તેમને તેમની વિચારવૃંદની સામગ્રી જાણવાનો અધિકાર છે. અસ્પષ્ટ નોટિસો ન્યાયી સુનાવણીનો આધાર બની શકે નહીં. નિયમી વિદેશ મંત્રી એસ. જયશંકરકર, પૂર્વ નાયબ વડાપ્રધાન લાલકૃષ્ણ અડવાણી, પૂર્વ ઉપરાષ્ટ્રપતિ જગદીશ ધનાનર, અગ્રણી કમિશનર એસ.એસ. સંજી, વિદેશ સંસિધિ, સીબીઆઈ ડિરેક્ટર, પૂર્વ આંખીઆઈ ગવર્નર, પૂર્વ વાયુસેના વડા, વરિષ્ઠ અમલદારો અને પૂર્વ ન્યાયાધીશોના પરિવારોને પણ નોટિસ મળવી છે. સ્વ. અર્ધશાસ્ત્રી વિકાંક દેબરોયનો નામ પામેલ નોટિસ વાદમાં આન્યુ છે. જે દેશના સર્વોચ્ચ કોર્ટમાં હોદ્દા પર રહેલા લોકો અને નુકરું સંકળિત કમિશનર, કમિશનના સોફ્ટવેર દ્વારા શંકાસ્પદ જજલાય, સ્થળે પહોંચી રહેતા મજૂર, મહાડૂતા, સ્થળીતર કરનાર, રૂઢ મહિલા, બેબેર વગેરે, સેક્સ વર્કર અથવા અભણ પ્રામાણ્યની સ્થિતિ સુધે જે કમિશન જામવાનું છે કે, નોટિસ મળવાનો અર્થ નામ કાઢી નામનાવનો નથી અને અંતિમ નિર્ણય લેતા પહેલાં સુનાવણી જોઈએ. આ સંમિતિ માત્ર અર્ધસૂત્ર છે. લાખો નોટિસો, અસ્પષ્ટ આધાર, જૂની માનદાર યાદીમાંથી નામની ગેરહાજરી શંકાસ્પદ માનદારમાં આવે છે અને ગણતરીને વર્ષો જુના રહેઠાણનેજ સાથે સરકારી કચેરીઓમાં હોજર રહેવાની ફરજ પાડવામાં આવે છે. પોતે જ એક સજા છે. રાજ્યના ડેપુટી, જોડણી, નિવિલિયર અને એ મેડિગમાં ભૂલોનો બોજ પાડવાનાગરિકો પર કેમ મૂકવો જોઈએ ? આ પહેલી વાર નવી જગતે સુપ્રીમ કોર્ટે SIRમાં મળુભૂત વોલ્યોટકાશી સલામતી લાગુ કરવા દેતા હતાંજે એક વરે પજો હોય. બિહાર SIR દરિયાના કોર્ટે જુલાઈ ૨૦૨૫ માં ચૂંટણી પંચને ૧૧ નિર્ધારિત રહેઠાણનેજ ઉપરાંત આધાર, મતદાઈ ID અને રાજ્યના કાર્ડ પર વિચાર કરવા કહ્યું હતું. ઓળખ અને પુરુષવા તરીકે રહેવાને સ્વીકારવાનો મુદ્દો ૧૦ જુલાઈ, ૧૪ ઓગસ્ટ અને ૨૨ ઓગસ્ટના રોજ વિવિધ સ્વરૂપમાં સામે આવ્યો.

બંગાળ મતદાર યાદીમાંથી નામ કાઢી નાખવા અંગેનો વિવાદ

જે છે, પરંતુ ઔપચારિક સ્વીકૃતિ ટાળવાનું ચાલુ રાખ્યું. અંતે ટ સરકારના રોજ સુપ્રીમ કોર્ટે સરખાઈ આંદશ જરી કરી પડ્યો કે આધાર નાગરિકતાનો પુરાવો નથી પરંતુ ઔપચારિક સાબિત કરતો ભારમો માન્ય દસ્તાવેજ છે. તેવી જરૂર જણારે બિહારમાં આશરે ૬૫ લાખ વૃદ્ધ મતદારોના નામ ડ્રાફ્ટ યોદીમાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા, ત્યારે કમિશને તેમના નામ અને તેમને બાકાત રાખવાના કારણો જાહેર કરવાની માંગનો વિરોધ કર્યો. તેણે દલીલ કરી કે આલુ કરવાની તેની કોઈ કાનૂની જવાબદારી નથી. સુપ્રીમ કોર્ટે આંદશ જાપાની કે વેનસાઈટ પર પડે જિલ્લા અને બૃથ મુજબ શોધી શકાય તેવી અહીં અપલોડ કરવા અને દરેક નામની બાજુમાં મૃત્યુ, ટ્રાન્સફર, ડુવિકાઈટ નોંધણી અથવા અન્ય વાસ્તવિક કારણોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવે. કોર્ટે પ્રશ્ન કર્યો કે મતદારો અને તેમના નામ કાઢી નાખવાના કારણ શોધવા માટે ધ્યાનિક પદ્ધતિઓ પશ્ચાત્ કાંઈકની પાછળ કેમ હોવું જોઈએ. જે પુનઃ દેવીનું નામ કાઢી નાખવામાં આવ્યું હોય, તો તેમણે સીઈજ જણાવું જોઈએ કે નશો માટે. આ કોર્ટ મૃત્યુ વિરોધી કાર્યકરની માંગણી હતી. તે સુપ્રીમ કોર્ટની એક કાયદેસરની સમજણ હતી. તો દિલ્લીમાં પણ એ જ ભૂલ કેમ

તરીકે નોંધણી કરાવવી એ નાગરિકનો અંબારણણી અધિકાર છે કે, ચૂંટણી પૂર્વે દ્વારા આપવામાં આવેલી કુખ. તેમણે માંગ કરી છે કે, કમિશન સુપ્રીમ કોર્ટમાં સોંઘાનુમાનું રજૂ કરે છે. કોર્ટમાં લાયક નાગરિકને મંદારા યાદીમાં કોઈક રાખવામાં આવશે તો જી. અશોક લવાસાનો મુદ્દો વધુ સીધો છે - SIR કાયદેસર હોઈ છે કે પરંતુ તેનો અર્થ અને નીચે તે વાજબી છે. કાયદાની શક્તિ અને ન્યાયની ભાવના એક જ વસ્તુ નથી. લવાસાએ પૂછ્યું છે કે, મંદારા યાદીમાં પહેલાથી જ રહેલા લાખો નાગરિકોને તેમની નાગરિકતા અને પાત્રતા ફરીથી સાબિત કરવા માટે દમણ કરવું કેવી રીતે જરૂરી અને ન્યાયી છે. તેમણે કમિશન અને એ પણ પૂછ્યું કે SIRમાં પરંપરે કેટલા બિન-નાગરિકોને આંશિકપણે આપ્યા હતા અને કેટલા કેસ સશક્ત નાગરિકતા અધિકારીઓ અથવા વિદેશી ટ્રાઈબ્યુનલને મોકલવામાં આવ્યા હતા. તે ફક્ત યુરોપીય અને લવાસા જ નથી. બંધારણીય આચાર્ય જી સાયે સંકળાયેલા થપ્પા પૂર્વ સિવિલ સેવકોને SIRને સાર્વજનિક માધ્યમિકા કરવા માટે ગંભીર મતરો ગણાવ્યા છે. પાછળથી ૧૮૧ પૂર્વ અમદાવાદના એ અને ૭૦થી વધુ શિક્ષણવિદો, ન્યાયશાસ્ત્રીઓ, લેખકો અને જાહેર હસ્તીઓએ તેની પ્રક્રિયામાં

દિલ્હી **SIR**માં લગભગ ૩૩ લાખ મતદારોને ‘તાર્કિક વિસંગતતાઓ’ના આધારે નોટિસ ફટકારવામાં આવી છે, સુપ્રીમ કોર્ટની સુનાવણી દરમિયાન મતદાર અધિકારો, પારદર્શિતા અને ચૂંટણી પંચની જવાબદારી અંગે પ્રશ્નો ઊભા થઈ રહ્યા છે, વરિષ્ઠ પત્રકાર શીતલ પી. સિંહ દ્વારા વિશ્લેષણ:

પુનરાવર્તન કરવામાં આવી ? બિહારમાં નામ અને કારણો જોદર કરવાનો મોકલતો સ્થાપિત થઈ ગયો હતો, તો લાખો નોટિસ ફોજાત પહેલાં દિલ્હીમાં સ્વયંભૂ કેમ તેમ અપનાવવામાં ન આવ્યો ? દેકર રાજ્યના નાગરિકોએ સમાન પ્રવારદર્શિતા પ્રત્યે કરવા માટે વારંવાર સુપ્રીમ કોર્ટનો સંપર્ક કેમ કરવો જોઈએ ? હવે કમિશન પોલીષ જ અહેવાલ આપી રહ્યું છે કે, કુલ ૭૮ લાખ પાંચવીઠી વયુ અપીલોમાંથી, આશરે ૭૭ લાખ વેપર-નૈડિગ છે, તે ટ્રિબ્યુનલની સંખ્યા ૧૯થી ધવારને ૪૮ કરવા માંગે છે. પ્રશ્ન એ છે કે, અટલી મોકલોટી સંખ્યા સા માટે આગઉ અપિલિત ન હતી ? કફકત અપીલનો અધિકાર લખી લેવો પૂરતો નથી. જો નાગરિકો અપીલનો નિર્ણય ન આવે ત્યાં સુધી લે કે ત્રણ ચૂંટણીઓમાં મતદાર ની મજાક નથી, તો તે ઉપાય નથી પરંતુ લહીવટી મજાક છે. અને અત્યાર સુધી ૬૮ લાખ મતદારોની અપીલોમાંથી, લખાલગ ૮૭ ટકા લોકોએ તેમના દવાઓ સાબિત કર્યા છે અને તેમને મતદાર ધકતોમાં પુનઃસ્થાપિત કર્યા છે. આ ગુણોત્તર યક્તિ ઉંડે લોકાયલે કંઈ નોનું પ્રતિનિધિત્વ છે, લખી અપીલ નહીં; તેમ જાણી છતાં, તે પ્રારંભિક પ્રક્રિયાની ગુણવત્તા વિશે ગંભીર પ્રશ્નો ઊભા કરે છે. જો અપીલમાં અટલી મોકલોટી સંખ્યામાં મતદારો સાચા મળી રહે છે, તો શું નાગરિકોનો વાંક હતો કે તેમને શંકાસ્પદ બનાવવાના રિસ્ટમનો છે ? આ પૂછભૂમિ સંપ્રશ્નને પૂર્વ મુખ્ય ચૂંટણી કમિશનર એસ.વાય. કુરેશીએ નેતુ પૂર્વ ચૂંટણી કમિશનર અશોક લલવાસાની ટીકા સાંભળવાને પાત્ર છે. આ વ્યક્તિઓ વિરોધ પક્ષના પ્રકટા નથી; તેમણે એ જ સંસ્થાનો નેતુત્વ જુઓ જાણ બચાવ કર્યો છે. કુરેશીને જણાવ્યું છે કે, વર્તમાન SIR સંપ્રશ્નમાંથી બદલે બાકાત રાખવા પર ભાર મુક્યો છે અને ચૂંટણી લોકશાસન ઊંડે વિષેખ ઊભા કર્યો છે. તેમનો મૂળભૂત પ્રશ્ન એ છે કે, મતદાર

પુષારાનો માંગ કરી. કેટલાક નિવૃત્ત ન્યાયાધીશો અને વરિષ્ઠ અધિકારીઓ પોતે SIRની અસંગતતાઓથી પ્રભાવિત થયા હતા અને તેમના નામ સાફ કરવા માટે કાનૂની આશરો લેવાનો પક્ષો હતા. એ પણ સાચું છે કે, નિવૃત્ત ન્યાયાધીશો અને અધિકારીઓનો બીજું એક જથ્થું જે પેન્શન યોજના અર્થનિર્ણય માટે ગણતરી આપ્યું હતું, તેમણે વ્યક્તિઓની ગણતરી કરવાનો નથી કર્યો પરંતુ તેમના પ્રશ્નોના જવાબ આપવાનો નોંધેલો. રાજકીય સ્તરે, વિરોધ વધુ વ્યાપક છે. કોંગ્રેસ, તુજભભુ કોંગ્રેસ, સમાજવાદી પાર્ટી, DMK, અને આદમી પાર્ટી, RJD, શિસેસેનાં વિપક્ષી, ડાબેરી પક્ષો અને અન્ય સંકલિત રૂઝાંઝાના પક્ષો અને એક સ્વતંત્ર સાંસદ મુખ્ય ન્યાયાધીશને સંયુક્ત પત્ર મોકલેલો SIR અને પેન્શન યોજના વર્તન અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી. આ પક્ષો ફક્ત તેઓ સહીનો સમુદ્ધ નથી. તેઓ સંસદના અન્ય સભ્યો અને નેતાઓ અને દેશના મતદારોના નોંધપાત્ર ભાગનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે - વ્યાપક અર્થમાં બહુમતી. છેલ્લી કુલબહુમતીમાં, શાસક ટર્મબંધનો પણ કુલબહુમતીમાં નોંધપાત્ર અર્થમાં મુશ્કેલી પડી હતી. અર્થ એ કે અન્ય કે વિષયકને યોજી પેન્શન દારોની નિર્ણય પર વોટો હોવો જોઈએ પરંતુ લોકસભાની ફક્ત બહુમતી સરકારની ઈચ્છાથી કાર્ય કરી શકે નથી. યોજી પેન્શની સત્તાનો જોતક આધાર તત્તમામ કાર્ય પક્ષોનો વિશ્વાસ છે. જૈલભભગ સમગ્ર વિષય ફરિયાદ કરી રહ્યા છે કે યોજી પેન્શન મેદાન સમાન નથી, તો પેન્શનો પ્રતિભાવ સંવાદ, ટેડેટા અને સ્વતંત્ર પાસા હોવો જોઈએ - થમડા અને આદારો નહીં. શાસક ભાજપ SIRને મતદાર પાટી સાફ કરવા, મુત અને રુલિકેટકેટકેટ મુત દૂર કરવા અને વિદેશી નાગરિકને રોકવા માટે જરૂરી ઉપક્રમ તરીકે વર્ણવે છે. ભાજપ એ કોઈ આ ઉપક્રમ સાથે અસંમત થશે. ભાજપ હેતુઓ નથી પરંતુ માધ્યમોનો છે. મચ્છરને મારવા

